

PÁTEK 22. LEDNA 1993

25 let Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory

Lesy budou buď přirozené, nebo žádné

LIBEREC — Chráněná krajinná oblast Jizerské hory byla vyhlášena 1. ledna 1968, takže může bilancovat už čtvrtstoletí činnosti. Při této příležitosti jsme položili několik otázek vedoucímu Správy CHKO RNDr. Františku Pelcovi.

● Jak jste výročí oslavili?

Mnoho důvodů k oslavám ani optimismu nemáme. V listopadu byla malá konference odborníků na krajinnou ekologii, vydali jsme sborník se shrnutím současného stavu přírodního prostředí a s východisky řešení, v sídle naší správy v sousedství Domu kultury v Liberci pořádáme řadu odborných přednášek pro veřejnost. Imisní zatíženost Jizerských hor roste a enormní, hlavně z polských a německých elektráren. Přesto mohla být zkáza lesních porostů podstatně pomalejší, kdyby se uskutečnila promyšlená strategie ochrany a obnovy lesa. Místo toho se preferovala jen záchrana ohrožené dřevní hmoty pro naše hospodářství. Integrita lesa je rozbita na 80 km² a existuje riziko její neobnovitelnosti i v případě optimistického vývoje imisí.

● Čím se právě nyní zabýváte?

„Připravujeme podklady k plánu péče o CHKO. Jeho součástí budou námi zpracované projekty, které se týkají například ochrany původního genofondu dřevin a speciálně největšího komplexu bučí v Čechách. Spolupracujeme rovněž na koncepci zalesňování Jizerských hor, zadané dříve ministerstvem životního prostředí, protože obdobný materiál ministerstva zemědělství nelze koncept nazvat. Koordinujeme také některé monitorovací projekty, což nám přináší důležité a zcela nové poznatky. Při měření atmosférické depozice jsme například

zjistili, že na některých místech naší CHKO dosahuje hodnot špičkových ve střední Evropě — až 500 kg síranů nebo 115 kg dusičnanů na jeden hektar za rok.“

● V čem spočívá váš projekt obnovy původních dřevin v Jizerských horách?

Podatilo se nám získat dotaci od bývalého federálního MVZP, projekt podpořily finančně také paní dr. Moniková z Berlína a Okresní úřad v Liberci. Takto jsme získali tři čtvrtě miliónu korun, ale to nestačí. Navazujeme kontakt s holandskou nadací FACE, která již účinně pomáhá Krkonošskému národnímu parku. Soustředujeme se na sběr a uchování semen zejména břízy karpatské, jilmu horského, jedle bělokoré, původnímu smrku, borovice, kleče a buku lesního. Zčásti hradíme i vypěstování sazenic. Stručně řečeno: buď budou za několik málo desetiletí růst v Jizerských horách lesy blízké přirozenému stavu, nebo tu nebudou lesy žádné.“

● Nový zákon na ochranu přírody umožňuje vyhlášení nových rezervací.

„Ano. Vyhlásili jsme po předchozím projednání s vlastníky přírodní rezervace Klípková louka u Bedřichova a Jedlový důl u Josefova Dolu. V první jsou pestrá společenstva rašelínku, se zlomkem podmáčené smrčiny a v druhé hodnotné lesní porosty s mozaikou smrku, buku a jedle. Jednáme také o návrhu přírodní re-

zervace Malá Strana u Horního Maxova s unikátními lučními společenstvy přechodového rašeliniště. Další naše síly soustředíme na rezervaci stávající, protože počet je víceméně limitován. V současnosti jich v naší CHKO máme 25 o celkové rozloze 1300 ha a s ochrannými pásmy 1900 ha, což činí 5,5 procenta území CHKO.“

● Co říci na adresu těch, kdo pochybují o opodstatnění existence CHKO v tomto problematickém pohobí?

„Protože je tu co chránit: poškozovat, má chráněná oblast své opodstatnění stále. Existují u nás unikátní bučiny a rašeliniště, nemající v této podobě v Čechách obdoby. Hlavně je tu potřeba obnovit ekologickou stabilitu krajiny. Ta nespočívá ani v ponechání travnatých holin samovolnému vývoji, ani ve velkoplošném zalesňování. Přednostně se musejí stabilizovat zlomky lesa, které se na imisních holinách a v kontaktu s nimi dochovaly. Od nich lze rozvíjet obnovu s přednostním používáním původních dřevin.“

Životní prostředí je věc veřejná, ale i odborná, a to by se mělo rozlišovat. Při řešení jeho problematiky se stále ještě setkáváme s technokracií a malou úctou k přírodě samotné. Kořeny tohoto stavu jsou mnohem hlouběji než v uplynulých 40 letech totality. Doufám, že se při současné transformaci našeho státu budou ruku v ruce a se stejnou vahou řešit otázky jak naší ekonomiky, tak i životního prostředí. Nelze něčemu dávat prioritu. Kdo si myslí, že ano, mýlí se.“

Jan KORYTAR